

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
ÜHEKSAKÜMNE KOLMANDA ISTUNGI
PROTOKOLL**

Justiitsministeerium, Tallinnas

24. märtsil 2017. a

Kohalviibijad

KHN-i liikmed ja asendusliikmed:

Priit Pikamäe, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Ivo Pilving, riigikohtunik
Peeter Jerofejev, riigikohtunik (asendusliige)
Tanel Saar, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik
Sten Lind, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Liis Arrak, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik (asendusliige)
Piia Jaaksoo, Pärnu Maakohtu kohtunik
Iris Kangur-Gontšarov, Harju Maakohtu kohtunik
Monika Laatsit, Tallinna Halduskohtu kohtunik (asendusliige)
Hannes Vallikivi, Eesti Advokatuuri esimees
Heili Sepp, Õiguskantsleri Kantselei, osakonnajuhataja-õiguskantsleri nõunik
Lavly Perling, riigi peaprokurör

Teised osalejad:

Liivi Loide, Tartu Maakohtu esimees
Merje Talvik, Riigikohtu kommunikatsiooniosakonna juhataja
Kerdi Raud, Riigikohtu direktor
Rubo Kikerpill, Pärnu Maakohtu esimees
Kadri Palm, Tartu Halduskohtu esimees
Liis Lindström, Riigikohtu esimehe nõunik
Kristjan Siigur, Tallinna Halduskohtu esimees
Astrid Asi, Viru Maakohtu kohtunik
Urmas Reinola, Tallinna Ringkonnakohtu esimees
Kersti Kerstna-Vaks, Tartu Ringkonnakohtu esimees
Villem Lapimaa, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Tiina Ereb, Tartu Ringkonnakohtu kohtudirektor
Virve Altuhova, Viru Maakohtu kohtudirektor
Virgo Saarmets, Eesti Kohtunike Ühingu esimees
Marko Aavik, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika asekanstler
Kaidi Lippus, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtute talituse juhataja
Siret Jürgenson, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtute talituse nõunik
Küllli Luha, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtute talituse analüütik
Shirley Salm, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtute talituse nõunik
Aliis Pihkva, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtute talituse nõunik
Aare Pere, Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik
Kaire Tamm, Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna analüüsitalituse nõunik

Juhatas:

Priit Pikamäe, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees

Protokollis:

Aliis Pihkva, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtute talituse nõunik

Algus: 24.03.2017. a kell 11.00

Lõpp: 24.03.2017. a kell 15.14

Istungi päevakorras on:

- 1. 09.12.2016. a KHN-i 92. korralise istungi protokollki kinnitamine – Riigikohtu esimees Priit Pikamäe**
Otsuse projekt: KHN kinnitab 09.12.2016. a KHN-i 92. korralise istungi protokollki.
Materjalina lisatud protokoll.
- 2. Tallinna Ringkonnakohtu esimehe nimetamiseks nõusoleku andmine – KS § 41 lg 1 p 5 alusel – Siret Jürgenson; esimehe kandidaadi sõnavõtt**
Otsuse projekt: KHN annab nõusoleku **Villem Lapimaa** nimetamiseks Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks.
Materjalidena lisatud memo, üldkogu arvamus, konkursikomisjoni arvamus ja Villem Lapimaa avaldus.
- 3. I ja II astme kohtute ühtsete arengueesmärkide heakskiitmine – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Marko Aavik;**
Otsuse projekt: KHN kiidab heaks Pärnu Maakohtu, Tartu Maakohtu, Tallinna Halduskohtu, Tartu Halduskohtu, Tallinna Ringkonnakohtu ja Tartu Ringkonnakohtu arengueesmärgid.
Materjalina lisatud memo.
- 4. Kohtunike tööjaotusplaani põhimõtete vastuvõtmine – KS § 37 lg 2 p 5 alusel**
4.1. Alaealistele spetsialiseerumine –Marko Aavik
Materjalina lisatud memo.
Otsuse projekt: 4.1. KHN võtab vastu maakohtute kohtunike tööjaotusplaani koostamiseks järgmised põhimõtted:
4.1.1. alaealiste süüdistatavate kriminaal- ja väärteoasjad jagatakse lahendamiseks nende menetluste läbiviimiseks spetsialiseerunud kohtunikele;
4.1.2. alaealiste kannatanutega kriminaalasjad (vähemalt KarS ptk 9, ptk 11) jagatakse lahendamiseks nende menetluste läbiviimiseks spetsialiseerunud kohtunikele;
4.1.3. taotlusi alaealiste paigutamiseks noortekodusse või kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli paigutamiseks jagatakse lahendamise nende menetluste läbiviimiseks spetsialiseerunud kohtunikele;
4.1.4. lastega seotud perekonnaasjad, lapsendamise ja eestkoste seadmise asjad jagatakse lahendamiseks nende menetluste läbiviimiseks spetsialiseerunud kohtunikele.
4.2. Kiirmenetluste läbiviimine nädalavahetustel ja riiklikel pühadel – Lavly Perling
Materjalina lisatud memo.
Otsuse projekt: 4.2. KHN võtab vastu maakohtute kohtunike tööjaotusplaani koostamiseks järgmise põhimõtte:
Maakohtu kohtunike tööjaotusplaanis nähakse ette kiirmenetluse 48 tunni jooksul läbiviimine ka nädalavahetustel ja riiklikel pühadel vähemalt nendel juhtudel, kus menetluse edasilükkamine võib mõistlikult eeldades tuua kaasa lisakulusid mistahes õiguskaitseüsteemi organisatsiooni ossa.
- 5. Ülevaade KHN-i otsuste tabelis kajastuvatest pooleliolevatest teemadest – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeerium, Kaidi Lippus; Riigikohus, Liis Lindström**
Otsuse projekt: KHN võtab informatsiooni teadmiseks.
Materjal puudub.

Kohtute haldamise nõukoja Riigikogu õiguskomisjoni poolne liige on komisjoni esimees Jaanus Karilaid.

Kohtute haldamise nõukoja uued kohtunikest liikmed on:

I astme kohtust: Liige: Piia Jaaksoo
Liige: Iris Kangur-Gontšarov
Asendusliige: Monika Laatsit

II astme kohtust: Liige: Tanel Saar
Liige: Sten Lind
Asendusliige: Liis Arrak

Riigikohtust: Liige: Ivo Pilving
Asendusliige: Peeter Jerofejev

KHN-i istung toimub sellel aastal veel 1-2. juunil, 29. septembril Tallinnas ja 8. detsembril Tartus.

KHN-i liikmed on nõus tõstma teema „Kohtunike tööjaotusplaani põhimõtete vastuvõtmine“ päevakorra kolmandaks punktiks.

Otsus: KHN kinnitab päevakorra.

1. 09.12.2016. a KHN-i 92. korralise istungi protokollki kinnitamine – Riigikohtu esimees Priit Pikamäe

Pikamäe: Kas kellelgi on märkusi protokollki kohta?

Kellelgi ei ole märkuseid protokollki kohta.

Otsus: KHN kinnitab 09.12.2016. a KHN-i 92. korralise istungi protokollki.

2. Tallinna Ringkonnakohtu esimehe nimetamiseks nõusoleku andmine – KS § 41 lg 1 p 5 alusel – Marko Aavik; esimehe kandidaadi sõnavõtt

Pikamäe: KHN peab andma hääletades nõusoleku esimehe kandidaadile.

Aavik: Ringkonnakohtu esimehe valiku protseduur oli samasugune, nagu viimati Tartu Maakohtu esimehe valimise puhul. Moodustasime komisjoni, mis hindas laekunud avaldusi, vestles kandidaatidega ja kujundas eelistuse. Komisjoni eelistus oli Villem Lapimaa ja kohtu üldkogu toetas ühehäälselt tema kandidatuuri.

Lapimaa: Mul on väga hea meel olnud töötada paar aastat Tallinna Ringkonnakohtus kolleegidega, keda ma kõrgelt austan ja kohtus, millesse olen alati suhtunud suure aukartusega. Olles olnud 9 aastat Tallinna Halduskohtu esimees ja omades kohtu juhtimise kogemust, on mul jäänud silma mõned asjad, mida sooviksin parandada kohtu töökorralduses ja juhtimises.

Kaasaaegset organisatsiooni peaks juhtima läbipaistvalt ja kaasavalt. Leian, et meie praegune juhtimisstruktuur ei ole kõige paremini paigas, kuna ebaselge on kohtu esimehe ja kolleegiumi esimehe vastutuse jagunemine. See tekitab igapäevaseid praktilisi probleeme, kuna ei saa täpselt aru, mis ülesandeid keegi täidab ja mida kelleltki oodatakse. Teisalt on probleem sellega, et iga kolleegium toimib eraldi ja omaette, kuid kolleegiumite vahel peaks olema rohkem koostööd ja vastastikkust arusaama. Selle saavutamiseks oleks vaja kohtus moodustada tegus ühtsena toimiv juhtkond, mis lahendaks meeskonnana kohtu ees seisvaid probleeme. Kindlasti oleks vaja, et kohtu esimehel oleks võimalik moodustada oma meeskond, kuhu kuuluksid kohtuhalduse liinist kohtudirektor ja temale alluvad struktuuriüksuste juhid ja õigusemõistmise liinist kolleegiumite esimehed. Juhtkonna koosolekud peaksid toimuma kord nädalas või kord kahe nädala jooksul ja koosolekul langetatud otsused peaksid olema kommuniqueeritud kohtule.

Kohtu esimehel ülesanne on tagada, et kohtunikul oleks võimalikult hea töökeskkond, et ta saaks maksimaalselt panustada sisulisse tegevusse ja kõik kõrvaltegevused oleksid kaetud tugipersonali poolt.

Tahaksin laiendada ka kohtujuhtide omavahelist koostööd. Paljud küsimused võiksid olla delegeeritud kohtu esimeeste ja kohtu juhtkonna tasemele.

IKT lahenduste poolelt olen seisukohal, et meil ei ole võimalik vastu seista ühiskonna üldistele arengutele. Kui Eestist on saamas e-riik, siis kohus ei saa sellest protsessist kõrvale jääda. Peame selles protsessis kaasa lööma ja ära markeerima kohtusüsteemi vajadused ja erisused.

Pea oluliseks seda, et inimene saaks kohtus väärrika kohtlemise osaliseks. Uuringud näitavad, et inimeste rahulolu õigusemõistmisega seostub paljuski sellega, kuidas neid on koheldud nii vastuvõtulauas kui kohtusaalis suhtluses kohtuametnikega. See võib kohati omada suuremat rolli kui see, mis oli tulemus kohtuasja sisulisel lahendamisel. Pean õigeks meie majas ümber korraldada inimeste vastuvõtt, et see vastaks kaasaegsele väärrikale kohtuasutusele. Kohtuistung sekretäride ja kantselei ametnike puhul tuleb kokku leppida teenindusstandardis.

Pea oluliseks suhtlust oma Euroopa kolleegidega. Eesti kohtunikud on Euroopa Liidu kohtunikud. Eesti peab tegema ennast nähtavaks ja koostöö aitab sellele kaasa ning soovime olla hea partner välismaa kolleegidele.

Järelevalve kohtunike üle ja neid toetav tegevus. Kohtu esimees vastutab, et õigusemõistmine toimiks nõuetekohaselt. Minu lähenemine on selline, et räägin kohtunikega ja selgitan välja, miks on tekkinud tõrked, kas menetluse korraldamisel või lahendite kvaliteedis. Üritan anda tagasisidet ja kui minu põhjendatud arvamusi või ettepanekuid arvesse ei võeta, siis viimase võimalusena tuleb läbi viia distsiplinaarmenetlus. Oluline on tagada see, et õigusemõistmine tervikuna toimiks usaldusväärse ja näeks ka välja usaldusväärne.

Pea väga tähtsaks järelevalve teostamist madalama astme kohtu kohtunike üle, et toimiks reaalse tagasiside andmine esimese astme kohtu kohtunikele. Ringkonnakohtu kohtunikud omavad kõige paremat ülevaadet sellest, kuidas esimese astme kohus toimib. Ringkonnakohus on n-õ kvaliteedikontroll ja peame andma madalama astme kohtule tagasi sisendi, mis on probleemid ja mida tuleks teha nende lahendamiseks. Kohtuniku esimese kolme teenistusaasta jooksul peaks toimuma tehtud lahendite ja läbiviidud menetluste hindamine. Praegu peab kohtu esimees andma arvamuse noorkohtuniku kohta, kuid tegelikult jääb süsteemset ülevaadet väheseks.

Tahaks tegeleda sellise projektiga nagu kohtupraktika annoteerimine ehk kohtulahendite kättesaadavaks tegemine alama astme kohtutele ja ka avalikkusele. Protsessi küsimustes on vajalik see, et kui me teeme lahendi, siis me teame, kas me ütleme selles midagi olulist või on tegemist rutiinse lahendiga. Nende lahendite puhul, kus me ütleme midagi olulist, peaks olema lahendi sisu tehtud teatavaks ka esimese astme kohtutele. Menetluse sisesed protsessuaalsed lahendeid ei avaldata nimelt Riigi Teatajas.

Sepp: Mulle meeldis idee, et rohkem peaks alama astme kohtuid ja avalikkust informeerima otsustest. Rõhutasid mitu korda uut juhtimisstiili, kollegiaalset juhtimist ja meeskonna loomist. Kas kohtus hakkavad toimuma mingid muudatused või olemasolev meeskond sobib?

Lapimaa: Mina olen praegu halduskolleegiumi kohtunik ja ega ma väga hästi ei tea, mis teistes kolleegiumites toimub. Pea ennast kurssi viima, vestlema kõigi asjaosalistega ja selgelt välja ütleva oma arusaama, visiooni ning kui kolleegiumite esimehed minu seisukohtadega kaasa tulevad, siis me moodustame hea meeskonna. Kolleegiumite esimeeste ametisse nimetamine ja nende ametist vabastamine, näiteks koostöö mittelaabumise tõttu, ei ole seaduses väga hästi reguleeritud.

Sepp: Sa ei ole siis päris täpselt veel lõpuni läbi mõelnud, et kuidas seda meeskonda moodustada?

Lapimaa: Minu eesmärk on panna see teema päevakorda, et kuidas apellatsioonikohtu juhtimine peaks välja nägema, et vastutused oleks selgelt paigas. Esimese astme kohtutes on kohtu esimehe meeskonna liikmed kohtumajade juhid, kelle nimetab ametisse kohtu esimees lähtudes ühistest eesmärkidest ja arusaamadest. Kui see koostöö ei sobi, siis see ei saa saada takistuseks kohtu esimehele tema vastutusalas. Seadus ütleb selgelt, mis on kohtu esimehe vastutus ja vastavalt sellele

peavad kohtu esimehel olema hoovad oma ülesannete täitmiseks. Ringkonnakohtu kolleegiumite esimehed valib praegu kolleegium ise ja kohtu esimehel selles otsest rolli ei ole. Tahaksin selle teema panna päevakorda, arutada seda Tartu Ringkonnakohtu esimehe ja ministeeriumiga ja mingil hetkel arutada seda ka KHN-is.

Palm: Konkursikomisjoni ettepanekus on märgitud ära, et eriti tervitatav on see, et oled halduskolleegiumi kohtunik. Kas see, et sa oled halduskohtunik mõjutab kuidagi ka juhtimist võrreldes sellega, kui sa oleksid tsiviili või kriminaali kohtunik?

Lapimaa: Ma arvan, et sama hea kohtu esimees oleks tulnud ka tsiviilkolleegiumist või kriminaalkolleegiumist. Halduskohtuniku vaatenurk avalikule õigusele ja haldusõigusele ning arusaam riigi toimimisest tuleb kindlasti mulle kasuks.

KHN-i liikmed häälevatavad Villem Lapimaa Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks nimetamise suhtes.

Poolt: 9

Vastu: 0

Erapooleteid: 0

Otsus: KHN annab nõusoleku Villem Lapimaa nimetamiseks Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks.

11.35 saabuvad Virgo Saarmets, Aare Pere ja Kaire Tamm

3. Kohtunike tööjaotusplaani põhimõtete vastuvõtmine – KS § 37 lg 2 p 5 alusel

3.1. Alaealistele spetsialiseerumine –Marko Aavik

Aavik: Kokkupuude kohtusüsteemiga ja õiguskaitstesüsteemiga laiemalt ei ole meeldiv kogemus. Tean oma isiklikust kogemusest, et kõik inimesed ei sobi alaealistega tegelema ja mõned inimesed tahavad alaealistega rohkem tegeleda kui teised. Selle kohta on tehtud palju uuringuid, millist erikohtlemist alaealised kohtumenetluses vajavad ja milline mõju avaldub nende psühholoogiale. Paljud riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid on pööranud sellele tähelepanu, et õiguskaitstesüsteemi sattuvaid alaealisi tuleb kohelda eritingimustel ehk erilise tähelepanuga ning kohtusüsteemi tööprotsesside kujundamisel tuleb proovida sellega arvestada. Arutame seda teemat KHN-is, kuna tähtis on, et alaealised peaksid olema kohtusüsteemis ühtviisi koheldud sõltumata sellest, millises kohtus või kohtumajas menetlus toimub või kuidas on kohtu üldkogu pidanud õigeks kohtunike töökoormust ühtlustada. Ma ei räägi kohtunike võrdsest koormusest või sellest, kuidas on mugavam tööd teha, vaid alaealiste võrdsest kohtlemisest. KHN saab oma arutelude tulemusena anda suuniseid. See, mis on memos välja pakutud, ei pruugi olla ainuõige lahendus, kuid juba selle teema arutamine on edasiminekuks. Oleme tegelenud kohtute tööjaotusplaanide ja alaealiste spetsialiseerumise temaatikaga juba aastaid. Lahendus ei ole see, et kõik kohtunikud võivad alaealiste asjadega tegeleda. Meie nägemus on see, et meil võiks olla ring alaealistega tegelevaid kohtunikke, et saaksime neile pakkuda vajalikke koolitusi ja saaksid esile tõusta need kohtunikud, kes ise tunnevad, et nad sobivad paremini alaealiste asjadega tegelema. Samas ei peaks need kohtunikud olema spetsialiseerunud ainult alaealiste asjadele, vaid nad võiksid arutada ka muid asju.

Tamm: Viimase viie aasta jooksul on Euroopas tehtud mitmeid võrdlevaid uuringuid, kus on hinnatud spetsialistide enda kogemusi, arvamusi ja menetluses osalenud laste kokkupuuteid ja arvamusi. Eesti spetsialistide arvamused ja laste kogemused kinnitavad eelpool väljatoodut, et meie kohtutes on erinev praktika. Teadmine spetsialiseerumise vajalikkusest on täna meil ka uuringutega olemas. Täna on nii politseis kui prokuratuuris olemas alaealistega seotud asjade jaoks eraldi menetleja.

Pere: Praegu on menetluses ja kohe valitsusse minemas alaealiste erikohtlemise eelnõu, millega üritame täiendavalt rõhutada vajadust alaealiste erikohtlemiseks. Spetsialiseerumine toetaks selle eelnõu rakendamist. See ei ole seotud ainult selle eelnõuga, kuna alaealiste erikohtlemine on oluline ka praeguse seaduse valguses. Kui me vaatame rahvusvahelisi uuringuid ja taktikaid, siis üldreegel Euroopas on see, et alaealistele on spetsialiseerunud menetlejad nii kohtueelses menetluses kui kohtus ja see on toonud kaasa häid tulemusi.

Perling: Oleme 15 aastat ehitanud üles süsteemi, et iga laps, kes satub menetlusse saaks erikoheldud. Selle mõte on see, et menetlusse sattunud lapsest saaks 10-15 aasta pärast tavaline normaalne inimene. Me vajame kohtunikke, kes on alaealistega suhtlemist õppinud. Oleme näinud palju vaeva sellega, et alaealised kannatanud ja süüdistatavad, keda on täna alla tuhande, saaksid politseis ja prokuratuuris erikoheldud ja erikohtlemine peaks neile alles jääma ka kohtus. Juba vastselt välja antud Lapse küsitlemise käsiraamat on väga mahukas ja me ei oska neid õigesti küsitleda, kui me ei ole seda õppinud. Laste psühholoogia tundmine on ka väga oluline. Ma ei arva, et me peaksime kohtusüsteemis suhtuma nendesse leebelt, aga alaealised peaksid kindlasti saama kohese riigipoolse reaktsiooni oma tegudele. Selleks, et teada, milline peaks olema riigipoolne reaktsioon, tuleb osata alaealisega suhelda. Harju Maakohtus olid meil alaealistele spetsialiseerunud kohtunikud olemas ja prokuröride hinnangul oli see väga hea. Need kohtunikud oskasid neid noori küsitleda ja teadsid taustsüsteemi.

Kangur-Gontšarov: Kas me oleme tulnud siia, et rääkida alaealistest või tahame kehtestada tööjaotusplaani täiendavaid põhimõtteid?

Aavik: Probleemi sisu on alaealistest rääkimine, kuid väljund kohtutesse on mingisuguse seisukoha kujundamine, milleks hetkel on tööjaotusplaani põhimõtete vastuvõtmise otsustus.

Pilving: Kuidas nägi välja selle projektini jõudmine? Kas toimus arutelu ka kohtutega või kohtunikega?

Aavik: Kohtu esimeestega oleme seda teemat arutanud alates viimasest kohtujuhtide nõupäevast, kus me rääkisime kohtute eesmärkidest ja arutasime ka alaealistele spetsialiseerumist. Oleme arutanud seda teemat kohtutega ka ühtsete arengueesmärkide raames. Enne kui selle teema KHN-i tõin, arutasime seda Harju Maakohtu esimehega ja Liivalaia kohtumaja juhiga ning sellest tekkis otsus arutada seda teemat tänasel istungil.

Lind: Mis on põhjus, et meil on soov alustada käsu korras spetsialiseerumisest? Kas ei oleks mõistlikum alustada sellest, et kõigepealt koolitaks neid kohtunikke, kes valdkonna vastu huvi tunnevad ja sellega tegeleda tahavad ning peale seda toimuks spetsialiseerumine? Muidu jõuame selleni, et iga kohus paneb ühe kohtuniku paika ja see iseenesest ei taga kvaliteeti. Jätan kõrvale küsimuse selle kohta, kas sellise otsuse tegemine on KHN-i pädevuses.

Aavik: See ongi valiku koht, kuidas me hakkame süsteemi korrastamisele lähenema. Meile tundub tulemuslikum see, et luuakse spetsialiseerumise süsteem ja esmalt leiame need kohtunikud, kellel on vastavad isikuomadused ja huvi spetsialiseerumise vastu ning seejärel asuksime neid koolitama.

Jerofejev: Kust tuleb see probleem, et punkt D (lastega seotud perekonnaasjad, lapsendamise ja eestkoste seadmise asjad jagatakse lahendamiseks nende menetluste läbiviimiseks spetsialiseerunud kohtunikele) on memosse lisatud? See punkt puudutab puhtalt hagita menetlust ja perekonnaasju. Ma olen veendunud, et alaealistega tegelemisel on vaja psühholoogilisi teadmisi. Ma ei ole nõus, et KHN kinnitab minimaalsed nõuded tööjaotusplaanide koostamisele, sellega ületaks KHN oma pädevust. Pigem võiks olla need soovitusel tööplaani koostamiseks. Minu põhiline küsimus on ikkagi see, et kuidas tekkis memosse punkt D ja kus on sellega probleeme olnud?

Aavik: Tegelikult ma ei tea, et tsiviilis oleks selline probleem nagu kriminaalmenetluses, kuid tsiviilkohtumenetlus võib olla alaealisele sama traumeeriv kui kriminaalmenetlus.

Sepp: Minul on küsimus memos toodud punktide A ja B kohta. Õiguskantsler on alaealistele spetsialiseerumise poolt. Kas siin erandite peale pole mõeldud? Need punktid on sõnastatud hästi absoluutselt ja kas punkt A tähendab seda, et kui on segaasjad ja mitu süüdistatavat, siis kas alati eraldatakse alaealine süüdistatav sealt ja saadetakse eranditult spetsialiseerunud kohtuniku juurde? Või on mõeldud, et süsteem jääb ikkagi paindlikuks?

Perling: Esimene reegel on see, et alati peab jääma paindlikkus. Teiseks lähtume sellest, et kui alaealine on suures grupis sees, siis me eelistame alaealiste asjadele spetsialiseerunud prokuröri.

Sepp: Seega ei olnud see mõeldud nii jäigalt, kui see siin memos on sõnastatud.

Jaaksoo: Miks tahetakse kohtunikke hakata koolitama peale seda, kui nad on spetsialiseerunud? Üldine tava on selline, et kohtunik saab valida ise oma koolitusi. Miks see koolitavate kohtunike grupp

ei võiks olla suurem, et seal oleks ka puhver? Ka koolituse ajal võib selguda, et kohtuniku isikuomadused ei sobi selle valdkonnaga tegelemiseks või ta ise ei soovi enam sellega tegeleda.

Aavik: Siin ei ole mõeldud käsu korras spetsialiseerumist, kuna see oleks ka minu hinnangul vale lähenemine. Peame looma süsteemi, mis soosib kohtunike spetsialiseerumist. See ei tähenda, et spetsialiseerunud kohtunik peab igavesti selle valdkonnaga tegelema.

Laatsit: Halduskohtus ei ole nii palju juhtumeid, kus oleks vaja spetsialiseerunud kohtunikke, kuid meil on haridusvaidlused ja rahvusvahelise kaitse vaidlused, kus tuleb alaealistega kokku puutuda ja seega oleks ka halduskohtunikel huvi nendel koolitustel osaleda.

Aavik: Kõigil kohtunikel, kellele see tundub vajalik, on võimalik nendel koolitustel osaleda. Samas on palju rahvusvahelisi koolitusi, mis on piiratud osavõtjate arvuga ja neid ei ole võimalik pakkuda kõigile Eesti kohtunikele ning nendele koolitustele tahaks saata neid, kelle kaudu see avaldab kõige suuremat mõju.

Saar: Kas on ajaline raam, kuidas selle plaaniga edasi minna? Arvestades, et selle aasta tööjaotusplaanid on kinnitatud ja aasta on algusjärgus, et millal tulemusi näha on?

Aavik: Minu jaoks on väljund saavutatud sellega, et see teema on KHN-i päevakorras. Edasine sõltub kohtusüsteemist.

Lind: Kas ministeerium on koolitusnõukoguga arutanud seda, kas ja kuidas oleks võimalik spetsiifilisi koolitusi suunata kindlatele kohtunikele?

Lippus: Koolitusosakonna juhatajalt palusin ülevaadet ja regulaarselt on aastaid juba toimunud koolitusi, kus käsitletakse alaealiste erikohtlemist. Kui soov tekib, siis koolitusosakond on valmis alaealiste erikohtlemist käsitlevaid koolitusi veel korraldama ja avama ka lisagruppe. Kui oleks kindlad kohtunikud, kes alaealistega tegelevad, siis saaks neile spetsiifilisi koolitusi suunata.

Pilving: Dokumentidest käis läbi, et spetsialiseerumine peaks olema üle maakohtu ehk ei tohi olla spetsialiseerunud kohtuniku igas kohtumajas vaid maakohtu peale peaks olema 1-2 kohtuniku, kes on spetsialiseerunud alaealiste asjadele.

Aavik: Selle sõnastuse eesmärk on see, et jätta kohtule vabamad käed. Kui alaealiste asju on vähe, siis on võib-olla sellel spetsialiseerunud kohtunikul mõistlikum sõita kohtumajade vahel.

Pilving: Palju neid spetsialiseerunud kohtunikke vaja on?

Aavik: Seda peaksid nägema kohtud ise.

Kangur-Gontšarov: Kas te uurisite, miks Harju Maakohtu kohtunikud ei tahtnud alates 2017. aastast enam alaealiste asjades spetsialiseeruda, kuigi nad enne olid spetsialiseerunud?

Aavik: Ei ole aru saanud.

3.2. Kiirmenetluste läbiviimine nädalavahetustel ja riiklikel pühadel – Lavly Perling

Perling: Minu eesmärk on anda ülevaade, kuhu prokuratuur pörkub juhtudel, kui me ei saa teatud juhtumeid nädalavahetusel efektiivselt kohtusse viia. Seadus ütleb, et 48 tunni jooksul kahtlustatavana kinnipidamisest või ülekuulamisest võib lahendada asjad kiirmenetluses ehk kohtuotsuse kätte saada. Õigusliku vaidluse puhul on kaks koolkonda. Ühed arvavad, et peame isiku kinni, siis laseme ta vabadusse ja kui ta kahtlustatavana üle kuulatakse, siis sellest hetkest hakkab 48 tundi jooksma. Seletuskirja alusel on seadusandja siiski mõelnud seda, et kas kahtlustatavana kinnipidamisest või ülekuulamisest algab see 48 tunnine periood, mille jooksul võib asja arutada kiirmenetluses. Meile on pandud kohtustus, et kohtulik arutamine algaks nimetatud ajalimiidi sees. Valitud menetlustüüp ei tohiks sõltuda sellest, millisel nädalapäeval on kuritegu toime pandud. Ma räägin kiirmenetluse tüüpkuritegudest ehk liikluskuritegudest, lähisuhtevägivalla kuritegudest ja korduvatest vargustest. 2015. aastal oli 1770 kiirmenetlust ja 2016. aastal oli 1700 kiirmenetlust. Prokuratuur peab vajalikuks kiirmenetluse kohaldamist sellepärast, et esiteks oleme tähele pannud, et kiire karistus mõjub inimesele

efektiivselt. Teiseks räägitakse palju lähisuhte vägivallast ja sellest, et kannatanu on oluline ja me peame pöörama tähelepanu lapsele, kes seda kuritegu pealt näeb ja nüüd meil ongi valik, kas riik reageerib sellele kohe ja vägivallatsenud isik tuleb koju tagasi juba süüdimõistva kohtuotsusega või me võtame korra isiku kinni, vabastame ta seejärel ja saadame kannatanule ja pealtnägijatele sellega vastupidise sõnumi.

Pragmaatiline lähenemine asjale on ressursi poolelt, kuna kõik, mida on võimalik kiiresti ja kohe ära teha, on tehtud. Oleme täheldanud mõju kahes kategoorias – mõju ajale ja mõju kvaliteedile. Kui me väiksed asjad kohe ära menetleme, siis see mõjutab kohtuasjade arutamise üldise järjekorra pikkust, kuna neid väikseid asju ei pea me enam üldjärjekorras kohtus menetlema. Me arvutasime, et me võidaksime 6 kuud abiprokuröri tööaega, kui me väiksed asjad kohe ära menetleme, kuid tegelikult võidab kõige rohkem aega sellest kohus.

Ettepanek on selline, et võiks kaaluda kiirmenetlust, kuna vabanenud ressurss annab meile võimaluse tegeleda suurte asjadega põhjalikumalt. Samuti avaldab see kohtuasjade menetlemisele kiirendavat mõju. Oleme avatud diskussiooniks ja kui kohtul on mõtteid, kuidas me saame teistmoodi menetlust kiirendada ja tõhustada, et kvaliteet ei langeks, siis andke teada.

Vallikivi: Kui palju neid asju oleks, mida nädalavahetusel kiirmenetluses lahendataks?

Perling: Meil ei ole hetkel väga neid kohtunikke, kes kiirmenetlusi nädalavahetusel teeks. Harju Maakohtu tööjaotusplaanis on kirjas, et nädalavahetusel ei tehta kiirmenetlusi. Seadus räägib 48 tunni jooksul kohtu ette jõudmisest ja ma arvan, et sealt algas üldse arutelu kiiremenetluste läbiviimisest nädalavahetusel. Prokurörid arvavad, et 3 korda võiks suurendada asjade hulka, mis lahendatakse kiirmenetluses. Ka meie eesmärk ei ole iga hinna eest nädalavahetusel tööd teha.

Vallikivi: Kui palju praegu kohaldatakse kiirmenetlust lähisuhtevägivalla asjadele?

Perling: Vähe, kuna meil ei ole selleks kohtunikke.

Jaaksoo: Kas olete analüüsinud, mis menetlusena need võimalikud kiiremenetluse asjad kohtusse lähevad? Kas üldmenetluses või lihtmenetluses?

Perling: See sõltub kohtutest. Viru Maakohus eelistab näiteks kokkuleppemenetlust.

Jaaksoo: Prokurör valib siiski menetlusliigi. Võrdlesite praegu kiirmenetluse ja üldmenetluse ajalist vahet. Kui palju neid kiirmenetlusi tuleb, mis lõpuks üldmenetluses kohtusse lähevad? Kui võrrelda kiirmenetluste ajakulu kokkuleppemenetluste ajakuluga, siis peaks vahe hoopis teine olema.

Perling: Viru Maakohus lahendab rohkem selliseid asju kokkuleppemenetluses ja Harju Maakohus rohkem üldmenetluse printsiibiga.

Jaaksoo: Kui praegu oli võrreldud kiirmenetlust ja üldmenetlust, siis võrreldes kiirmenetlust ja kokkuleppemenetlust, siis see ajavahe ei ole absoluutselt nii suur ning ei ole märgatav.

Pilving: Palju sellest sihtgrupist, kes on kiirmenetluses, on neid, kes kaoksid ära, kui nad nädalavahetusel lahti lastakse?

Jaaksoo: Kas kui isik saab kohtuotsuse, siis ta enam ei peksa?

Perling: Politsei teeb järelkontrolli ja inimesel peab olema teadmine, et politsei võib alati tulla seda tegema. Ainult paber ei aita kunagi kedagi.

Kangur-Gontšarov: Sidusite nädalavahetusel kiirmenetluste lahendamise õiguskaitseüsteemi võimalike tekkivate lisakuludega. Kuidas kohtunik oskab seda hinnata?

Perling: Ma ei ole ise memo koostanud, kuid arvatavasti on lisakuludena silmas peetud tervikprotsessi kulu.

Kangur-Gontšarov: Kas valveaja eest saab prokurör lisatasu?

Perling: Prokuratuur pani oma põhiõiguste paketi raha sellele, et meil on nüüd ka ületunnitöö tasustamine, mille maksmisel me jälgime väga täpselt ületunde ja maksame lisatasu töövälisel ajal tehtud menetlustoimingu eest. Eelnevalt meil seda ei olnud. Meil on ka valveaeg ja kui sellel ajal tööd ei tee, siis selle eest on ettenähtud väga väike tasu.

Loide: Minul on väga erinevad seisukohad nende teemade sisu osas. Tartu Maakohus on kohus, kus ei tõusetunud küsimust, kas peaks alaealistele spetsialiseeruma. Mina olen 23 aastat menetlenud süüteo asju ja võin kinnitada, et on vahe, milline kohtunik lastega tegeleb. Me ei peaks seda asja lahendama KHN-is, vaid selleks peaks toimuma ühine kokkusaamine või ümarlaud. Kõik see, mis täna argumentidena kõlas, et kuidas on vaja lapsi erikohelda, on õige, kuid me ei peaks selle üle arutlemiseks KHN-i tööaega raiskama. Kuna see teema on teatud kohtutes ja teatud kohtunike vahel probleemne, siis peaks toimuma sellel teemal sisuline arutelu. Mina arvan, et ka Harju Maakohus ei ole kohtunikud alaealistele spetsialiseerumise vastu. Vastuseis on tekkinud sellepärast, et teema tuli lauale sellest, et kohtu esimehelt küsitakse, kas kohtu arengueesmärkidesse pannakse see teema sisse. Mis on järgmine teema, millele spetsialiseerumist me hakkame KHN-is arutama? Alaealiste erikohtlemine toimub ka politseis ja prokuratuuris nendes asjades, kus on alaealine kannatanu. Mulle tundub, et nendes asjades, kus on alaealine süüdistatav, tegelevad nendega ikka tavalised, mitte alaealiste asjadele spetsialiseerunud, politseinikud ja prokurörid. Tartu Maakohus on valmiduses spetsialiseeruma alaealiste asjades ja meil ei ole probleemi sellega.

Kiirmenetluste osas ma ei saa nõustuda sellega, et kui kiirmenetluses menetleme asja kiirelt, siis üldmenetluses menetleme seda asja 6 kuud. Miks peaks üks asi, millel on eeldus, et ta jõuaks kohtusse kiirmenetluses, minema edasi üldmenetlusesse? Kui on eeldus, et asja saaks ära menetleda kiirmenetluses, siis on eeldus ka kokkuleppemenetluse kohaldamiseks. Ma ei nõustu sellega, et kohtuotsus hoiab isiku uue kuriteo toimepanemisest eemal. See, et kellelegi on tehtud kiirmenetluses nädalavahetusel otsus, ei anna mingit preventiivset mõju. Minu meelest KHN-is ei peaks arutatama kohtu tööjaotusplaani küsimusi.

Kikerpill: Meil on need kohtunikud valitud vabatahtlikkuse alusel kuigi ma arvan, et kõik meie kohtunikud suudaksid alaealistega tegeleda. Nende koormus selle võrra ei suurene ja ma ei näe siin probleemi.

Tõepoolest on seaduses kirjas, et 48 tunni jooksul tuleb teatud toiminguid teha. Seletuskiri, millele riigi peaprokurör viitas, on aastast 2006, kui kiirmenetlus menetlusvormina seadusesse sisse toodi ja seal oli kirjas, et isik tuleb kohtu alla anda 48 tunni jooksul vahetult peale kahtlustatava kinnipidamist või ülekuulamist. 2011. aastal tehti seda leebemaks ja kaotati ära termin „vahetult“, kuid jäi termin, et „kuriteo toimepanemise järel“. 2014. aasta redaktsioonis ei ole enam kirjas ka seda, et kuriteo toimepanemise järgselt 48 tunni jooksul. Küsimus on ainult selles, kas kahtlustatav soovib asja lahendamist kiirmenetluses. Kohtu jaoks ei ole vahet, millises menetluses asi lahendatakse. Mina hindan kõrgelt Harju Maakohu kohtunike otsust, et nemad ei aruta asju nädalavahetused ja on väga kindlad kriteeriumid, millal arutatakse asju ka nädalavahetusel. Eesti kohus on nuginii maailma kiireim kohus ja õigusemõistmine toimub lodusalt.

Asi: Alaealised vajavad erikohtlemist ja nendega võiks tegeleda inimesed, kes on saanud selleks ettenähtud koolitust ja kelle isikuomadused on sobivad. Ma ei ole printsii bis spetsialiseerumise vastu, kuid see saab olla ainult vabatahtlik ehk tänasel kujul ma KHN-is arutatavat ettepanekut ei toeta. Ma ei usu, et sellel oleks positiivseid tagajärgi, mida sellega saavutada soovitakse. Otsuse, et kohtu tööjaotusplaani selline põhimõte panna, peaks kehtiva seaduse alusel tegema kohtu üldkogu. Sisust rääkides pean ütleva, et raske on otsuseid teha, kui me ei tea palju neid asju on. Tsiivilasjades nõuaks see Viru Maakohu igas kohtumajas vähemalt kahe kohtuniku spetsialiseerumist. Kriminaalajade kohta ei võimalda KIS seda statistikat kätte saada, kui palju meil on neid asju, kus oleks vaja spetsialiseerunud kriminaalkohtunikke.

Kuidas selline spetsialiseerumine mõjutaks menetlusaegu? Kui rääkida kriminaalmenetlusest, siis on seadusandja tahe olnud see, et alaealistega tuleb tegeleda eelisjärjekorras. Kui Viru Maakohusse tuleb mõni alaealise asi, siis võetakse see eelisjärjekorras menetlusesse. Kui meil oleks igas kohtumajas üks kohtunik, kes nende asjadega tegeleks, siis need asjad kuhjuksid selle ühe kohtuniku kätte. Peab ära otsustama, kas me tahame, et asjad saaksid kiiresti menetletud või et alaealised saaksid kvaliteetsemat kohtlemist, kuna need eesmärgid on natukene üksteisele vastuolus.

Mina toetan seda, et kiirmenetluste osakaal võiks olla mõnevõrra suurem. Roolijoodikute asju võiks tulla kohtusse rohkem kiirmenetluses. Meil ei tule kiirmenetlusi kohtusse ka nädala sees.

Siigur: Mina tunnustan seda, et need teemad on KHN-i ette toodud, kuid eksitud on õigusliku alusega. KHN ei peaks seda arutama nagu tööjaotusplaani suunist vaid kui muud kohtusüsteemi toimimise seisukohast olulist küsimust. Kas kuskilt uuringust tuleb välja, mis peaks olema mõistlik spetsialiseerumise määr? Kui suure osa spetsialiseerunud kohtuniku koormusest peaks moodustama alaealistega seotud asjad, et me saaksime rääkida spetsialiseerunud kohtunikust, kellele kalleid koolitusi suunata? Tallinna Halduskohtus on spetsialiseerumine toimunud juba pikalt ja see saab põhineda teadvustatud vabatahtlikkusel.

Nädalavahetusel valves oleku teema on üldisem küsimus. Miks ei võiks olla kiirmenetlus lubatud ka 7 päeva jooksul ja kas see on nii halb, kui isik saab vahepeal koju minna? Kui kiiresti peab kiire lahendi saama? Põhimõtteline küsimus on selles, et viimaste aastate jooksul on erinevaid kohtunike sotsiaalseid tagatise pidevalt kokku tõmmatud, kuid kohtunikele tuleb kohustusi kogu aeg juurde.

Palm: Need kaks teemat halduskohut ei puuduta, kuid tahaks toetada Eesti Kohtunike Ühingu seisukohti, et kohtule peab jääma enesekorraldusõigus, koolitused võiksid olla avatud kõigile huvilistele ja probleemiks on valveaeg, kuna nädalavahetusel kohtunikele lisatasu ei maksta.

Reinola: Minu ametiajal ei ole nende teemadega probleemi olnud ja keegi pole ettepanekuid töökorralduse muutmiseks teinud. Tööjaotusplaani kinnitab ikkagi kohtu üldkogu ja sinna KHN suuniseid anda ei saa.

Saarmets: Eesti Kohtunike Ühingu kiri lähtub sellest, mis olid otsuse projektid KHN-i materjalides. Lähtusime sellest, et väga selgelt on tahetud sisse viia käsu korras spetsialiseerumine ja põhimõte, et alaealiste asju tohivad lahendada ainult kindlad kohtunikud. KHN-il on loomulikult pädevus kehtestada tööjaotusplaanile täiendavaid põhimõtteid, kuid selle aluseks peaks olema põhjalikum analüüs. Ma ei näe täna siin probleemi, kuna kohtud ei ole põhimõtteliselt vastu spetsialiseerumisele.

Seoses ettepanekuga lahendada nädalavahetusel kiirmenetluses asju tundub, et nädala sees arutaksid kohtud üldmenetluses asju ja nädalavahetus olekski kiirmenetluses asjade lahendamiseks. Kiirmenetluses peaks nädalavahetusel asju arutama ainult siis, kui on selleks hädavajadus.

Lõuna 13.15-13.14

KHN-i liikmed avaldavad arvamust.

Sepp: Mul on hea meel, et neid teemasid arutame. Õiguskantsler on selle poolt, et mingisuguseid põhimõtteid võimaldab kohtute seaduse KHN-il sellisel kujul ka otsustada, kuid mitte tänases projektis väljapakutud sõnastuses.

Õiguskantsler on alati laste teemadel spetsialiseerumiste ja inimeste koolitamise poolt. Kui KHN sunniks mingisuguseid reegleid kehtestama, siis see sellele konkreetsele teemale kaasa ei aitaks. Alaealiste puhul peab tegema tööd südamega ja inimesed, kes seda teevad, peavad tahtma seda teha. Pigem tuleks spetsialiseerumine kujundada alt poolt üles. Võib-olla oleks võimalik seda küsimust arvestada kohtunike konkursside puhul ja leida lastega tegelemiseks sobivaid kohtunikke.

Eelmise aasta septembrikuises KHN-is oli arutamisel see teema, et kas ja kui vastutulelikud on kohtunikud töövälisel ajal ja nädalavahetustel kohtuniku ülesannete täitmisel. Toona ma rõhutasin ka ise seisukohta, et ikka tuleb mõnikord tööd teha sõltumata ajast, kuid minu rõhuasetus puudutas siiski eeluurimiskohtuniku tööd mitte kiirmenetlusi. Kui on vaja kiirmenetlusi teha nädalavahetustel, siis tuleks välja mõelda kompensatsiooni mehhanism. Põhjus, miks ma ei ole nii kindel, et kiirmenetluste reegel peaks selliselt paika saama, tuleneb esiteks sellest, et ma ei ole kindel, kas kiirustamine nädalavahetusel kompenseerib sellest tulenevad negatiivsed tagajärjed ja kas vajadus selleks on nii suur. Ei saa millegi alusel väita, et need inimesed, kes oleks nõustunud kiirmenetlusega ei oleks hiljem nõustunud kokkuleppemenetlusega. Mulle tundub, et midagi hullu poleks juhtunud, kui rahalise või tingimisi karistuse saanud inimeste asju oleks arutatud nädal hiljem. Kas nädalane või kahenädalane viivitus oleks õiguskaitseüsteemile toonud kaasa suure rahalise kahju? Mõned asjad vajavad rohkem

selgitamist ja seega ainult rahalisest kulust ei saa seda sõltuvusse seada. Asja arutamine ei pea toimuma hiljem üldmenetluses, võib toimuda ka mõnes teises lihtmenetluses.

Laatsit: Tööjaotusplaani otsustab kohtu üldkogu ja seaduses on põhimõtted, mida tuleb tööplaani koostamisel arvestada. Kui KHN annab täiendavaid suuniseid, siis peame olema kindlad, et see ei sega kohtul koostada sellist tööplaani, mis arvestab konkreetse kohtu vajadusi. Otsuse projekti sõnastust ei toeta.

Siin ei ole kõlanud seisukohti, et alaealistele spetsialiseerumist ei ole vaja. Kui mõnes kohtus on sellega probleeme, siis peaks üle vaatama põhjused, miks kohtunikud ei taha selles konkreetsetes kohtus alaealiste asjadele spetsialiseeruda. Peab tagama, et spetsialiseerunud kohtunik ei tohiks seetõttu saada ülemäära suurt töökoormust võrreldes teistega. Spetsialiseerumise juures peab ka positiivsed küljed üle vaatama. Suures kohtus leiab kindlasti neid kohtunikke, kes alaealiste asjadele spetsialiseeruda võiksid.

Kohus peab nädalavahetusel tegema neid asju, mis on tõesti kiired.

Lind: Alaealistega seoses leian, et oleks väga hea, kui oleks sobivad inimesed, kes nendega tegelemisele spetsialiseeruks. Sellisel kujul ettepanekuga nõustuda ei saa. Tegemist ei ole enam ainult põhimõttega, kui me otsustame, et igal kohtul peab olema sellele valdkonnale spetsialiseerunud kohtunik. Põhimõte oleks see, kui ütleksime, et spetsialiseeruda võiks kohtunik, kellel on vastavad isikuomadused ja eelnevalt läbitud vastavad koolitused. Kohustuslik spetsialiseerumine tähendaks asja lahendamist varest otsast. Sisuliselt oleks tegemist kohustusliku kohtuniku leidmisega, kes alaealiste asjadega tegeleks. Eelkõige oleks vaja leida põhjus, miks ei taheta spetsialiseeruda ja tuleks leida need inimesed, kes ise spetsialiseeruda tahavad. Koolitused peaksid eelnema sellele, kui kedagi hakatakse sellele valdkonnale suunama.

Kiirmenetluse puhul on tegemist võimalusega ja selleks, et seda kasutada, peavad olema ressursid. Kohtu esimeeste jutust on järeldatav, et ressursi ei ole ja seega ei saa ka seda võimalust kasutada.

Kangur-Gontšarov: Mina ei toeta ettepanekut, mille kohaselt peaks KHN võtma vastu tööjaotusplaani koostamiseks väljapakutud põhimõtteid. Harju Maakohtu kriminaalkohtunikud ei soovi alaealistele spetsialiseeruda, kuna spetsialiseerunud kohtunikele pole tagatud ühtlane töökoormus võrreldes teiste kohtunikega. Probleem on ka see, et kriminaalasju ei hinnata meil koormuspunktidega, vaid meil arvestatakse asju tüki kaupa. Arvan, et kui Harju Maakohtus see probleem varsti laheneb ja kui suudetakse uuesti hinnata töökoormust, siis leidub ka vabatahtlikke, kes on nõus spetsialiseeruma alaealiste asjadele. Ma ei poolda kindlasti sunniviisilist spetsialiseerumist. Me räägime alaealistele spetsialiseerumise teema all ainult kriminaalasjadest ja tsiviilasju ma siinkohal ei käsitleks.

Harju Maakohtu tööjaotusplaanis on kirjas, et kiirmenetluse asju Harju Maakohtu kohtunikud nädalavahetusel ei lahenda, kuid erandina on ka teine punkt, mis ütleb, et puhkepäevadel ja riiklikel pühadel lahendab kohtunik hädavajadusel ka kiirmenetlusi. See on meie tööjaotusplaanis sellisena kirjas seetõttu, et alates 2016. aastast on Harju Maakohtus kiirmenetluse kohtunikud, kes koheselt esmaspäeval hakkavad lahendama ka nädalavahetusel kiirmenetluses tulnud asju. Seega ei teki probleemi, et kui nädalavahetusel istungit ei tee, siis lükkub asi pikalt edasi suurte üldmenetluste taha järjekorda. Kui on tegemist kiirmenetluse kui vahistamise alternatiiviga, siis kohtunik istub ka Harju Maakohtus selle asja kiirmenetluses nädalavahetusel ära. Samuti nendel juhtudel, kui tegemist on näiteks kodutuga ja on näha, et talle pole hiljem võimalik kohtukutset saata või teda kuskilt leida. Tegelikult on kohtunikel see valmisolek olemas.

Jaaksoo: Need, mis on meile KHN-i materjalide hulgas põhimõtetena esitatud, ei ole põhimõtted ja nende poolt ma ei ole. Need võiksid olla konkreetse kohtu üldkogu poolt vastuvõetud tööjaotusplaani osad. Väljapakutud suuniste KHN-i poolt vastuvõtmise rikuks kohtute iseotsustamise õigust ja kohtu üldkogu pädevust tööjaotusplaani kinnitamisel. Spetsialiseerumine on vajalik, kuid seda ma ei poolda, et valime inimesed välja ja pakume neile kindlaid koolitusi.

Kiirmenetluste suhtes on mitu aspekti välja toodud, kuid tegelikult meile pole toodud välja reaalseid fakte. Tahaksin teada palju inimesi läks otse saalist vangi. Suhtumine, et nädalavahetusel teeks kohus prokuröri hinnangul kiired ja väiksed asjad ära ja nädala sees istuksime suuri asi, on kohtu

alahindamine. Kohus peab kõigele hinnangu andma. See, kas asja arutatakse kohtus nädalavahetusel või nädala sees ei takista efektiivset kuritegevuse vastast võitlust.

Pilving: Kohtute seaduse § 37 lg 2 p 5 alusel saab KHN põhimõtteliselt teha kohtu üldkogule sedalaadi ettekirjutusi ja kohtu üldkogu on kohtu omavalitsusorgan, mis peab alluma KHN-ile. Kui kohtu üldkogu ei allu KHN-ile, siis kas seda saab vaidlustada, on selline asi, mida ei tasu läbi proovima hakata. Sellisel juhul satuks olemasolev omavalitsuse mudel tugeva löögi alla, kui üks omavalitsusorgan ei suuda suhestuda teisega. Teisalt tuleb igasugust voli, mis on KHN-ile antud, kasutada targasti ehk siis kui on tõesti vaja. Esmalt on tööjaotusplaani kehtestamine üldkogu ülesanne ja selleks üldkogud loodigi. Ma ei näe praegu nii suurt sisulist vajadust, et see peaks sunni ja käsuga käima. Mina olen spetsialiseerumise poolt ja halduskohtutes on see andnud tulemusi, kuid see peab olema mõõdukas. Spetsialiseerumise teemaga võiksime edasi tegeleda, kuid selleks oleks vaja analüüsi, hinnata mõjusid ja tutvuda teiste riikide kogemustega.

Kiirmenetlused ei ole tööjaotusplaani teema, kuna tööjaotusplaani saab paika panna selle, milline asi ilmub millisele kohtunikule, mitte midagi muud. Menetlusreegleid saab teha ainult seadusega. Olen seda meelt, et kindlasti peab tööjaotusplaani ära näitama, kes on asja lahendav kohtunik kiirete asjade puhul, kuid see, mis on kiire asi, peab tulenema seadusest. KHN ei saa võtta seadusandja pädevust ja muuta oma otsustega menetluseadustikku. Seega oleks võib-olla vaja kiirmenetluse reeglid seaduses üle vaadata. Mõned asjad tuleb kiirelt ära teha ja teised võivad oodata.

Jerofejev: Olen nõus sellega, et spetsialiseerumine peaks olema soovituslik. Mis puudutab kohtute seaduse § 37 lg 2 p 5 tõlgendust, siis võib ju ka arutamisel olevaid ettepanekuid pidada mingis mõttes põhimõteteks.

Mis puudutab memo punkti D, siis selle ma viskaks siit välja, kuna siin on mõeldud arvatavasti hagita asju. Probleem on selles, et siin ei ole vaja niivõrd laste ülekuulamist, kuivõrd on tegemist lepitusmenetlusega ja seega peab tegelema rohkem vanematega mitte lapsega.

Koolitusi toetan igal juhul, kuid psühholoogiat ei saa õppida need, kellel ei ole asja vastu reaalselt huvi. Peaksime püüdma leida need kohtunikud, kes tõesti huvituvad alaealiste asjadest ja pakutavatest koolitustest.

Arrak: Toetan kahe eelkõneleja sisukohta, et KHN saab kohtute seaduse § 37 lg 2 p 5 alusel võtta vastu põhimõtteid. Mulle tundub, et tänased ettepanekud ei ole põhimõtte tasemel, kuna on liiga spetsiifilised ja me sekkuksime nendega tõesti üldkogude pädevusse. KHN võiks anda põhimõtte, et kohtunikud peavad spetsialiseeruma, kuid siis peaks see toimuma mitte ainult alaealiste asjadele, vaid ka teistes valdkondades.

Mul on tänasest päevast jäänud mulje, et meil on probleem üksikutes kohtutes seoses alaealiste teemaga ja see ei ole üldine kohtute probleem. Lastega tegelemine ja koolitus on vajalik, kuid ma ei ole kindel, kas me peame sellest tulenevalt ette nägema alaealistele spetsialiseerumise. Samuti on tsiviilõiguse valdkonnas juba hetkel suunatud koolitused nendele kohtunikele, kes on mingile valdkonnale spetsialiseerunud.

Saar: Ma ei välistaks seda, et viimase võimalusena teeks KHN kohtutele ettekirjutuse ka sellise detailsusastmega tingimuse lülitamiseks tööjaotusplaani. See on piiripealne olukord ja seda on võimalik argumenteerida ka teistpidi.

Täna siin öeldu on sisendanud minu veendumust, et see, et alaealiste asju lahendavad kohtunikud, kelle teadmised ja oskused on selleks sobivad, on hea ja õige põhimõte ja KHN võiks seda kindlasti toetada. Olulist vastuseisu üheski kohtus selle põhimõtte suhtes üldiselt ei ole ja ka Harju Maakohtu probleem tundub olevat lahendatav.

Kiirmenetlustega seoses ei pea ma põhjendatuks konkreetse ettekirjutuse tegemist. Esiteks ei tundu probleem olevat sedavõrd terav ja teiseks kohtu esimeeste poolt väljatoodud probleemid, seoses nädalavahetusel töötamise rakendamisega, vajaksid ettekirjutise teise poolena samuti lahendamist.

Perling: Memos pakutud sõnastust ma ei toeta. Mul on hea meel, et üldiselt toetatakse alaealiste spetsialiseerumist. Aegajalt peaksid kohtute ja prokuratuuri juhid kokku saama ja arutama töökorralduslikke küsimusi.

Kiirmenetluse suhtes olen nõus sellega, et siia jääb paindlikkus, kuna ka prokurörid ei soovi kindlasti nädalavahetusel tööd teha. Minu jaoks on oluline see, mida ma teilt kuulsin ja ka see, et Harju Maakohus ütles, et tehakse ära need kiirmenetlused, kus on vahistamise vajadus.

Vallikivi: Sellisel kujul ei ole ma kummagi otsuse poolt. Vabatahtliku alaealiste asjadele spetsialiseerumise vastu ei ole keegi ja printsiibina võib kirja panna selle, et julgustada kohtunikke ennast koolitama. Tundub, et on ka kohtunikke, kellele alaealistega tegelemine üldse ei sobi ja läheneda võib ka nii, et sellistele kohtunikele alaealiste asju ei jagata.

Olen nõus sellega, et riik peaks toimima 24/7 olukordades, kus see on vajalik, kuid küsitav on see, kas nädalavahetusel on kohtupidamine vajalik, kui see läheb kaugemale kui vahistamine. Kohtupidamisel peab arvestama ka menetluse õiglust ja kaitseõigust. Nendes asjades, kus riik tahab käituda efektiivselt, väga kiiresti ja sellel on põhjendus, et langetada otsuseid nädalavahetusel kiirmenetluses, siis seal peavad juures olema ka kaitsjad ja siis peab sellega arvestama ka riigi õigusabi rahaeraldises. Kui kaitsjad hakkavad nädalavahetusel sisuliselt asju läbi vaatama, mitte ainult vahistamise juures viibima, siis on see teenus samuti kallim ja seetõttu tuleb taastada neile kaitsjatele töötasu koefitsendid.

Pikamäe: Sellisel kujul, nagu see täna KHN-i päevakorras on, KHN ettepanekut ei toeta. Minu hinnangul on kohtute seaduse § 37 lg 2 p 5 justiitshaldustasand, kus kohtute haldamise nõukoda saab seaduses sätestatud tööjaotusplaani väga üldiseid põhimõtteid täpsustada konkreetsemateks alamprintsiipideks, millest juhindudes konkreetsete kohtute üldkogud võtavad vastu tööjaotusplaani. Vastasel juhul võivad kõik kohtud vastavalt oma paremale äranägemisele kehtestada tööjaotusplaanis väga erinevaid teemasid ja me ei saa enam võrrelda erinevate tööjaotusplaanide kehtestamise põhimõtteid ning nendes sisalduvat. Kuna selleks aastaks on tööjaotusplaanid kehtestatud, siis võiksime selle teema juurde tagasi tulla septembrikuises KHN-is. See eeldab seda, et tööjaotusplaanide temaatika kirjutatakse lahti eelnõuks, mida KHN saab arutada ja kus peetakse silmas täna KHN-i liikmete poolt väljaõeldud seisukohti. Sellisel kujul, nagu on täna spetsialiseerumise põhimõtted väljapakutud, tekib erinevaid küsimusi. Näiteks küsimus sellest, et millise spetsialiseerumise küsimusega me tulevikus tegelema hakkame, kui mingis valdkonnas ei soovi kohtunikud enam spetsialiseeruda. Tuleks kehtestada üldised põhimõtted, millistes valdkondades on spetsialiseerumine ja millistes ei ole. Spetsialiseerumisele ei olnud keegi vastu ja üksmeel oli selles, et alaealistega tegelevad kohtunikud vajavad vastavat koolitust ja nad peavad olema vastavate isikuomadustega. Spetsialiseerumine on hädavajalik, kuna oleme üks väheseid riike, kus ei ole erikohtuid peale esimeses astmes halduskohtute. Meie vastuväide nende loomisest on see, et meie kohtunikud on spetsialiseerunud. Kui kohtunikud ei taha enam spetsialiseeruda, siis annab see poliitilise suunise hakata tegelema erikohtute loomisega.

Kiirmenetluste suhtes on küsimus ressursis. Kohtunike töö tuleb tasustada ka nädalavahetusel. Tegeleme sellega, kuidas tuleb valve kohtunikele kompenseerida.

Avik: Põhiõiguste paketi analüüsiga tegeleb kriminaalpoliitika osakond.

Pikamäe: Me tahame seda analüüsi KHN-is arutada. Enne kui nädalavahetusel tehtud lisatöö tasustatud ei ole, ei saa me seda ka nõuda. Kui riik kehtestab sellise protsessuaalse korra, siis tuleb seda täita, kuid selleks peab riik andma ka ressursi. Kuni seda ei ole tehtud, siis me seda heaks kiita ei saa.

Tööjaotusplaanide üldiste põhimõtete sisu arutatakse hiljemalt 29.09.2017 toimuval KHN-i istungil.

Otsus: KHN on seisukohal, et alaealised vajavad kohtumenetluses erikohtlemist, kuid ei võta vastu esitatud tööjaotusplaanide põhimõtteid. Ministeerium valmistab hiljemalt septembrikuiseks KHN aruteluks ette päevakorrakohase tööjaotusplaanide üldistest põhimõtetest.

3. I ja II astme kohtute ühtsete arengueesmärkide heakskiitmine – KS § 41 lg 3 p 4 alusel –Marko Avik;

Pikamäe: KHN-i eelmine koosseis otsustas detsembrikuises KHN-is, et edaspidi tuleb kohtute arengueesmärke arutada KHN-is ja sellest tulenevalt see punkt meil ka täna päevakorras on. Miks ei ole arengueesmärke heaks kiitnud Viru Maakohus ja Harju Maakohus?

Aavik: Probleem oli seoses spetsialiseerumisega.

Pilving: Mina soovitan ka seda dokumenti arutada järgmises KHN-i ja soovitaksin kasutada soovitatavat kõneviisi. Jääb mulje, et kohtud võtavad kohustuse, kuid see peaks olema vastastikune ja vastav ressurss peaks tulema kohustuse võtmisega kaasa. Kohtud ise seda ressursi teenida ei saa ja see saab tulla riigieelarvest. Peame lähtuma kohtute seaduse § 39 lg 4 sätestatust ja CEPEJ-i soovitusel saavad neid ülesandeid ainult täiendada.

Saar: Kas nende eesmärkide tänase kinnitamisega on seotud ka rahalised vahendid ja kas seda on mõeldud jätkuva praktikana või sügisel jälle vähendatakse kohtute eelarveid?

Aavik: Meie eesmärk on tagada kohtutele stabiilne rahastatus ja praegu esitatud eesmärgid on ajatud, kuni me neid ei muuda. Eesmärgid saavad käia ainult koos rahalise finantseeringuga ja kui tuleb teha kohtute eelarvetes kärpeid, siis tuleb ka eesmärke muuta. Varasema eelarve taseme juures ei ole kohtutel ülemäära raske olnud nende eesmärkide juures püsida.

Pikamäe: Millised on kohtu esimeeste mõtted seoses nende eesmärkidega? KHN-i eesmärk on kontrollida, et oleks olemas ressurss nende eesmärkide saavutamiseks ja see oleks eraldatud ning läbirääkimiste käigus ei ole kohtu esimehele avaldatud ebakohast mõju.

Loide: Nõustun, et kohu tegevust võib eesmärgistada ja kohus peab endale ise ka eesmärke seadma. Kinnitan, et oleme need eesmärgid läbi arutanud ja kui KHN leiab, et see on sobiv vorm, siis oleme nõus need allkirjastama. Kui kohtul ressursi ei ole, siis mul on esimehena legitiimne põhjus, miks ma ei ole eesmärke täitnud.

Palm: Olen nõus Liivi Loidega ja ei hakka kordama.

Siigur: Numbrid on läbi räägitud, meil on ühine arusaam, et need on eesmärgid, kuhu tuleb liikuda ja teeme parima, mis on võimalik. Kui KHN kiidab need eesmärgid heaks, siis mina võtan täitmiseks.

Asi: Viru Maakohtul oli küsimuseks spetsialiseerumise teema. Mina sellisel kujul seda endale eeskujuks võtta ei saaks. Kui see teema on maas, siis ei ole arengueesmärkidega probleemi.

Kangur-Gontšarov: Kui spetsialiseerumine jääb kohtu enda otsustada, siis pole Harju Maakohtul probleemi arengueesmärkide allkirjastamisega.

Jerofejev: Mulle ei meeldi termin „arengueesmärk“. Ma ei saa aru, kuidas on olemas raha, mis on mõeldud kohtutele, kuid seda neile ei anta? Kui kohtu esimehed on nõus, siis ma ei hakka ka neile vastu vaidlema. Võiks hakata tõsisemalt kvaliteeti prioriteediks tõstma.

Loide: Kui arengueesmärke arutasime, siis arutasime neid selliselt, et igal kohtul peaks olema ühetaoline arusaam, kuhu tahame jõuda ja mida teeme. Meie ei käsitlenud seda nii, et iga kohus saaks endale ühekordset raha.

KHN hääletab päevakorrapunkti juurde lisatud memos toodud arengueesmärkide heakskiitmise suhtes, võttes arvesse päevakorrapunkti 3 arutelu tulemusi ja hõlmates otsusesse ka Harju Maakohtu ja Viru Maakohtu.

Poolt: 8

Vastu: 1

Erapooletuid: 0

Otsus: KHN kiidab heaks esimese ja teise astme kohtute ühtsed arengueesmärgid järgnevalt:

1. kohtu juhtimisel lähtutakse rahvusvaheliselt tunnustatud lähtekohtadest, eelkõige Euroopa Nõukogu Tõhusa Õigusemõistmise Euroopa Komisjoni (CEPEJ) juhistest;
2. kohtuasjade lahendamise jõudlus ei ole kalendriaasta kokkuvõttes üheski menetlusliigis negatiivne. Kui kohtuasjade lahendamise jõudlus on kalendriaasta kokkuvõttes olnud negatiivne, võetakse kohtus tarvitusele vajalikud meetmed, et kohtuasjade lahendamise jõudlus ei oleks võimalikult lühikese aja pärast enam negatiivne, võttes arvesse andmed alates sellest kalendriaastast (sh), mil kohtuasjade lahendamise jõudlus oli kalendriaasta kokkuvõttes negatiivne;
3. vähemalt 94% kriminaalmenetluse üldmenetlusasjadest ning tsiviilasjadest lahendatakse ühe aasta (365 päeva) jooksul, välja arvatud kriminaalasjad, milles süüdistatav on tagaotsitav ja tsiviilasjad, milles menetlus on peatatud ning järelevalvemenetlusasjad. Ühegi kriminaalasja lahendamine üldmenetluses ning tsiviilasja lahendamine ei kesta üle kahe aasta, välja arvatud kriminaalasjad, milles süüdistatav on tagaotsitav ja tsiviilasjad, milles menetlus on peatatud ning järelevalvemenetlusasjad;
4. vähemalt 94% kriminaalmenetluse lihtmenetlusasjadest ja väärteoasjadest lahendatakse poole aasta (180 päeva) jooksul, välja arvatud asjad, milles süüdistatav või menetlusalune isik on tagaotsitavad. Ühegi kriminaalasja lahendamine lihtmenetluses ja väärteoasja lahendamine ei kesta üle ühe aasta (365 päeva), välja arvatud asjad, milles süüdistatav või menetlusalune isik on tagaotsitavad;
5. vähemalt 90% protsenti haldusasjadest lahendatakse ühe aasta jooksul, sh peatatud asjad. Ühegi haldusasja lahendamine ei kesta üle kahe aasta, välja arvatud asjad, kus menetlus on peatatud;
6. vähemalt 90% protsenti iga menetlusliigi asjadest lahendatakse ringkonnakohtus ühe aasta jooksul, sh peatatud asjad. Ühegi asja lahendamine ei kesta üle kahe aasta, välja arvatud asjad, kus menetlus on peatatud;
7. esimese astme kohtu menetluses olevas asjas esitatud määruskaebemenetlusasjad lahendatakse ringkonnakohtus 45 päeva jooksul;
8. vastavalt kohtu esimehe soovile kuulutab Justiitsministeerium asjatute viivitusteta välja konkursid vabanenud kohtuniku ametikohtade täitmiseks ning toetab vabade ametikohtade täitmist kohtunike üleviimise teel, kui selleks on nõusoleku andnud ka selle kohtu esimees, kust kohtust kohtunik üle viiakse.

7. Ülevaade KHN-i otsuste tabelis kajastuvatest pooleriolevatest teemadest – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeerium, Kaidi Lippus; Riigikohus, Liis Lindström

Lippus: HKMS-i revideerimise eelnõu käis jaanuaris-veebruaris kooskõlastusringil ja praegu töötatakse läbi kooskõlastusringilt saadud tagasiside. 3. aprillil kohtutakse Tartus halduskohtu esimeeste, halduskolleegiumite juhtide, Justiitsministeeriumi esindajate ja ekspertidega ning arutatakse kooskõlastusringilt tulnud ettepanekud läbi.

Ida-Virumaal lisatasu maksmise sisu on kaaluda lisatasu maksmist Virumaa kohtutes töötavatele kohtunikele ja ametnikele ehk Ida-Virumaa koefitsiendi teema. Justiitsministeerium on esitanud oma riigieelarvestrateegia lisataotlused ja meie esimene prioriteet seal kohtute valdkonnas on kohtute eelarve miinuse katmine, mis tähendab kohtute kuludest kohtunike, postikulude ja kolmandate isikute kulude arvestuspõhiseks viimist. Justiitsministeeriumi poolt on eelarve lisataotlusena esitatud ka Ida-Virumaale kohtute tugiteenuste keskuse loomise projekt, mille rahastamise küsimuses aga otsuseid ei ole, kuid seal projektis oleme arvestanud, et Ida-Virumaal asuva töökoha kulu peab olema 35% kõrgem kui sama ametikoha tööjõukulu mujal piirkonnas.

Aavik: Rõhutan, et tugiteenuste keskuse puhul on tegemist projekti eelnõuga ja enne kindla rahastuse tagamist ei käsitle me seda projektina.

Lippus: Asenduskohtuniku instituudi loomises ei ole võrreldes eelmise KHN-i istungiga arenguid olnud. KHN on 2015. aasta detsembris teinud ettepaneku moodustada eelnõu väljatöötamiseks töögrupp, kuid hetkel seda töögruppi moodustatud ei ole ja see ei ole ka kavas.

KHN-is tehtud seadusemuudatuste ettepanekud, mis tehti 2015. aasta maikuisel istungil, on kriminaalpoliitika osakonnal meeles, kuid ei ole hetkel veel seadusena vastuvõetud.

Pikamäe: Võiksime neid väljatöötamiskavatsusi arutada järgmisel KHN-i istungil, kuna kui me võtame teemaks menetlusstatistika, siis need samad küsimused tõusetuvad uuesti ja oleks hea, kui me saaksime arutada võimalikke lahendusi.

Lippus: Tartu Ringkonnakohtu ruumiprobleemi lahendamiseks on valminud RKAS-i esialgne hinnang Tartu kohtumaja ümberehituse ja samuti Veski tänava kohtumaja ehitamise maksumuse osas. Otsuseid esialgse hinnangu põhjal tehtud ei ole.

Pikamäe: Kui on olemas esialgsed hinnangud, siis võiks need saata ka KHN-i e-maili listi ja KHN-i liikmed saaksid ennast nendega kurssi viia.

Aavik: Saadame hinnangud KHN-i e-maili listi, kui RKAS annab meile üle selle, mida me oleme neilt lepingu järgi tellinud.

Lippus: Menetlusdokumentide kättetoimetamine Omniva poolt ja sellega seonduvad probleemid. Arutame aprilli lõpus toimival kohtuhalduse nõupidamisel Omniva teenuse arendamise ettepanekuid. Tegeleme ka menetlusdokumentide tagastusteate informatiivsemaks saamisega ja ootame hetkel Omniva poolseid ettepanekuid.

Töökoormuspunkti süsteemi ülevaatamine on Justiitsministeeriumi ja kohtujuhtide vahel kõige olulisem 2017. aasta projekt. Kõik meie ühised nõupäevad 2017. aastal on pühendatud sellele teemale ja esimene nõupäev toimub 12. aprillil.

Pikamäe: See teema tuleks tuua samuti KHN-i ja läbirääkimiste tulemusena valminud dokumendi peaks heaks kiitma KHN. Peaksime jõudma selleni, et kõigis kohtuteks oleks ühtsed töökoormuspunktide arvestamise alused, et kohtud oleksid ka omavahel võrreldavad. See teema on prioriteet ja sellega võiks jõuda lõpuni 2017. aasta jooksul.

Lippus: Oleme ise võtnud samuti eesmärgiks selle teemaga lõpuni jõuda 2017. aasta jooksul.

Kui valmib Tallinna kohtumaja, siis rendihinna sees on ka helisalvestusseadmed. Hetkel ei ole Harju Maakohtu kõikides istungisaalides helisalvestusseadmeid. Praegu peame läbirääkimisi Justiitsministeeriumi ja Viru Maakohtu juhtidega, et esimesel võimalusel alustada pilootprojekti, et saaks üle minna arvutikirjas protokollidelt digitaalsetele protokollidele. Ühe kohtusaali varustamine helisalvestusseadmetega ja litsentsid maksavad hinnanguliselt 7000 eurot. Oleme esitanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, mis otsustab IKT investeeringute rahastamist, projekti kohtusaalide helisalvestusseadmetega varustamise kohta.

Perling: Kas see tuleb arvutisse ka tekstina?

Lippus: Ei, see tähendab, et on helisalvestis, mille osad on istungil toimunu jälgimise hõlbustamiseks markeeritud.

Perling: Siseministeerium teeb praegu Tallinna Tehnikaülikooliga koostööd suure hanke osas ja seal on sama teema. Nende eesmärk on see, et räägitu salvestatakse helifailina ja arvuti kirjutab sellest ise protokollid.

Lippus: Tallinna Tehnikaülikooli eksperdiga käis kohtudirektor Hans Moks kohtumas ja siis see projekt polnud kasutuselevõtmiseks piisavalt kaugele jõudnud. Tallinna Halduskohtus kasutakse helisalvestamist, kus salvestised on markeeritud. Tsiiviilkohtumenetluses võtame eeskujuna Tallinna Halduskohtu praktikast.

Aavik: Kui jõutakse nii kaugele, et saab kasutada tehnikat arvutikirja loomiseks, siis me võtame selle hea meelega kohe üle ja oleme valmis seda mõistlikus ulatuses rahaliselt toetama.

Vallikivi: Eelmisel korral pühendasime enamuse KHN-i istungist menetlusseadustike rakendusanalüüsile ja pidime seda uuesti arutama juunikuisel KHN-is.

Lippus: Ootame seda väljatöötamiskavatsust ja arutame KHN-is nagu lubatud.

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks.

Istungi lõpp 24.03.2017. a kell 15.14

/allkirjastatud digitaalselt/

Priit Pikamäe
Juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/

Aliis Pihkva
Protokollija